

Araştırma Makalesi / Research Article

Türk Dünyası Ülkelerinin Uluslararası Kuruluşlarla İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme

An Evaluation on the Relations of the Countries of the Turkic World with International Organizations

İbrahim GÖKBURUN ¹

Geliş/Received:14.05.2022

Kabul/Accepted:26.10.2022

Öz

Günümüz dünyasında uluslararası ilişkilerde, devletlerle birlikte küresel ve bölgesel kuruluşların rolü ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmada, Türk Dili konuşan ülkeleri oluşturan Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve KKTC'nin üye olduğu veya gözlemci ülke olarak dâhil olduğu uluslararası kuruluşlarla ilişkilerinin ana hatlarıyla tasvir ve tahlil edilmesi amaçlanmıştır. Uluslararası örgütler arasında yeni bir aktör olarak yerini alan Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) araştırmanın temel motivasyonunu oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen bu çalışmada ikincil kaynaklara başvurulmuştur. Çalışmanın verileri, alan yazındaki yapılmış araştırmalar, uluslararası kuruluşların resmi internet veri tabanı ve araştırmaya konu devletlerin dışişleri bakanlıklarına ait resmi web sitelerinden elde edilmiştir. Veriler, araştırma kapsamında ele alınan ülkelerin uluslararası kuruluşlara ilişkin "faaliyet alanı ve üyelik durumu" bakımından karşılaştırılıp betimsel olarak analiz edilmiştir. Bu analizler tablo ve haritalar kullanılarak sunulmuştur. Araştırmanın sonucunda Türk Dünyası ülkelerinin kültürel ve ekonomik anlamda aynı uluslararası kuruluş çatısı altında bulunduğu; ancak askeri olarak farklı kolektif savunma örgütlerinde yer aldığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar dikkate alınarak küresel jeopolitik gelişmeler açısından Türk Dünyası ülkelerinin dâhil olduğu küresel ve bölgesel kuruluşların rolü yorumlanmıştır.

Anahtar Kelime: Uluslararası kuruluşlar, Türk Devletleri Teşkilatı, Türkiye, Özbekistan, Kazakistan, Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan ve KKTC.

Abstract

In today's world, regional and global organizations have gained significance exponentially in international relations. To this end, the current study aims to outline and analyze the relations of Turkic countries – Turkey, Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Turkmenistan, and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) – with international organizations as members or as observer states. The study was carried out utilizing the literature review method. The data of the study were obtained from the research in the literature, the official internet databases of international organizations, and the official websites of the foreign ministries of the aforementioned countries. The data were compared and analyzed in a descriptive perspective touching on the "area of activity and membership status" of the Turkic states with the international organizations. These analyses were presented using tables and maps. Consequently, it was stated that the countries of the Turkic world gathered under the same international organization for cultural and commercial purposes; however, it was determined that they took part in different collective defense organizations militarily. Overall, the role of international and regional organizations, including the Turkic states, was interpreted in terms of global geopolitical developments.

Keywords: International Organizations, Organization of Turkic States, Turkey, Uzbekistan, Kazakhstan, Azerbaijan, Turkmenistan, Kyrgyzstan, and TRNC.

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında uluslararası ilişkilerde, devletlerle birlikte küresel ve bölgesel kuruluşların rolü ön plana çıkmaktadır. 19. yüzyılda başlayan ve 20. yüzyılda giderek hızlanan

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Pamukkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, E posta: igokburun@pau.edu.tr. ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3007-0010>.